Kohtulahendite kogumik

EUROOPA KOHTU OTSUS (kaheksas koda)

4. oktoober 2024*

Eelotsusetaotlus – Euroopa Liidu omavahendid – Liidu finantshuvide kaitse – Määrus (EL) nr 1303/2013 – Artikli 2 punkt 36 – Mõiste „eeskirjade eiramine“ – Artikli 143 lõige 2 – Põhjendamata kuluartikli debiteerimisega liidu eelarvele tekitatud kahju – Kohaldatava finantskorrektsiooni määra kindlaksmääramine – Ühtsete korrektsioonimäärade skaala – Proportsionaalsuse põhimõte

Kohtuasjas C-175/23,

mille ese on ELTL artikli 267 alusel Administrativen sad Veliko Tarnovo (Veliko Tarnovo halduskohus, Bulgaaria) 8. märtsi 2023. aasta otsusega esitatud eelotsusetaotlus, mis saabus Euroopa Kohtusse 21. märtsil 2023, menetluses

**Obshtina Svishtov**

*versus*

**Rakovoditel na Upravlyavashtia organ na Operativna programa „Regioni v rastezh“ 2014–2020,**

EUROOPA KOHUS (kaheksas koda),

koosseisus: koja president N. Piçarra (ettekandja), kohtunikud N. Jääskinen ja M. Gavalec,

kohtujurist: T. Ćapeta,

kohtusekretär: A. Calot Escobar,

arvestades kirjalikku menetlust,

arvestades seisukohti, mille esitasid:

– Eesti valitsus, esindaja: M. Kriisa,

– Euroopa Komisjon, esindajad: D. Drambozova ja J. Hradil,

arvestades pärast kohtujuristi ärakuulamist tehtud otsust lahendada kohtuasi ilma kohtujuristi ettepanekuta,

* Kohtumenetluse keel: bulgaaria.

on teinud järgmise

**kohtuotsuse**

1 Eelotsusetaotlus käsitleb Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. detsembri 2013. aasta määruse (EL) nr 1303/2013, millega kehtestatakse ühissätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi, Euroopa Maaelu Arengu Euroopa Põllumajandusfondi ning Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta, nähakse ette üldsätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi ja Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1083/2006 (ELT 2013, L 347, lk 320), artikli 2 punkti 36 ja artikli 143 lõike 2 tõlgendamist.

2 Taotlus on esitatud Obshtina Svishtovi (Svishtovi omavalitsusüksus, Bulgaaria) ja Rakovoditel na Upravlyavashtia organ na Operativna programa „Regioni v rastezh“ 2014–2020 (rakenduskava „Majanduskasv piirkondades“ 2014–2020 korraldusasutuse juhataja; edaspidi „korraldusasutus“) vahelises kohtuvaidluses otsuse üle, millega korraldusasutus määras sellele omavalitsusüksusele finantskorrektsiooni, kuna hankelepingu sõlmimisel rikuti eduka pakkuja valimise eeskirju.

## Õiguslik raamistik

### *Liidu õigus*

*Määrus nr 1303/2013*

3 Määruse nr 1303/2013 põhjenduses 120 on märgitud, et selleks, „[e]t tagada liikmesriikidele õiguskindlus, on asjakohane kehtestada erikord ja -menetlused liikmesriikide ja [Euroopa K]omisjoni finantskorrektsioonide jaoks seoses fondide[ga] […], pidades kinni proportsionaalsuse põhimõttest“.

4 Määruse artikli 2 „Mõisted“ punktides 36 ja 37 on ette nähtud:

„Käesolevas määruses kasutatakse järgmisi mõisteid:

36) „eeskirjade eiramine“ – liidu õiguse või selle kohaldamisega seotud liikmesriigi õiguse rikkumine, mis tuleneb Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide rakendamisega seotud ettevõtja tegevusest või tegevusetusest, mis on mõjutanud või oleks võinud kahjustavalt mõjutada liidu eelarvet põhjendamata kuluartikli liidu eelarvest debiteerimise tõttu;

37) „ettevõtja“ – füüsiline või juriidiline isik või muu üksus, mis osaleb Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondidest saadava toetuse rakendamises, välja arvatud riigivõimu teostav liikmesriik.“

5 Määruse artikli 143 „Liikmesriikide tehtavad finantskorrektsioonid“ lõigetes 1 ja 2 on sätestatud:

„1. Eeskirjade eiramise uurimine ja nõutavate finantskorrektsioonide ning tagasinõudmiste tegemine on esmajoones liikmesriikide ülesanne. Süstemaatilise eeskirjade eiramise korral

laiendab liikmesriik uurimist, et see hõlmaks kõiki tegevusi, mida eeskirjade eiramine võib mõjutada.

2. Liikmesriigid teevad tegevustes või rakenduskavades avastatud üksiku või süstemaatilise eeskirjade eiramisega seoses nõutavad finantskorrektsioonid. Finantskorrektsioonid seisnevad avaliku sektori toetuse täielikus või osalises tühistamises tegevusele või rakenduskavale. Liikmesriigid võtavad arvesse eeskirjade eiramise olemust ja keerukust ning fondidele […] tekitatud rahalist kahju ja kohaldavad proportsionaalseid korrektsioone. […]“.

6 Määruse artikli 144 „Finantskorrektsioonide kriteeriumid“ lõigetes 1 ja 2 on ette nähtud:

„1. Komisjon võib rakendusaktidega teha finantskorrektsioone, tühistades rakenduskavale antud ühenduse toetuse […] täielikult või osaliselt, kui ta leiab pärast vajalike kontrollide tegemist, et:

[…]

b) liikmesriik ei ole enne käesolevas lõikes sätestatud korrektsioonimenetluse alustamist täitnud artiklist 143 tulenevaid kohustusi;

[…]

Komisjon teeb finantskorrektsioone igal avastatud eeskirjade eiramise juhtumil eraldi, arvestades seejuures, kas eeskirjade eiramine on süstemaatiline. Kui fondidelt […] sisse nõutud eeskirjade eiramisega seotud kulude summat ei ole võimalik täpselt kvantifitseerida, kohaldab komisjon ühtse määraga või ekstrapoleeritud finantskorrektsioone.

2. Lõikest 1 tuleneva korrektsiooni kohta otsuse tegemisel järgib komisjon proportsionaalsuse põhimõtet, võttes arvesse eeskirjade eiramise olemust ja raskusastet ning rakenduskavas leitud juhtimis- ja kontrollisüsteemide puuduste ulatust ja rahalisi tagajärgi.“

*Komisjoni 2019. aasta suunised*

7 Komisjoni 14. mai 2019. aasta otsuse C(2019) 3452 (final), millega kehtestatakse suunised kohaldatavate riigihanke-eeskirjade eiramise korral liidu rahastatavate kulude suhtes tehtavate finantskorrektsioonide kindlaksmääramiseks (edaspidi „komisjoni 2019. aasta suunised“), punktis 1.4 „Kriteeriumid, mida tuleb arvesse võtta proportsionaalse korrektsioonimäära üle otsustamisel“ on ette nähtud, et „kui eeskirjade eiramise finantsmõju ei ole eiramise olemuse tõttu võimalik täpselt kvantifitseerida, kuid eeskirjade eiramine kui selline võib mõjutada eelarvet, võib komisjon kohaldatava finantskorrektsiooni kindlaksmääramisel arvesse võtta kolme kriteeriumi, nimelt eeskirjade eiramise olemust ja raskusastet ning sellega fondidele tekitatud rahalist kahju. See tähendab, et käesolevate suuniste 2. jaos esitatud ühtsete korrektsioonimäärade skaala alusel tehtud finantskorrektsioonid (5%, 10%, 25% ja 100%) on proportsionaalsuse põhimõttega kooskõlas. See ei mõjuta asjaolu, et kohaldatava finantskorrektsiooni lõplikul kindlaksmääramisel tuleb arvesse võtta kõiki tuvastatud eeskirjade eiramise tunnuseid, pidades silmas ühtse määra kehtestamisel aluseks võetud tegureid […]“.

### *Bulgaaria õigus*

8 Jagatud eelarve täitmise raames hallatavatest Euroopa fondidest eraldatavate vahendite haldamise seaduse (Zakon za upravlenie na sredstvata ot evropeyskite fondove pri spodeleno upravlenie; *DV* nr 101, 22.12.2015, muudetud sõnastus – *DV* nr 51, 1.7.2022) põhikohtuasjas kohaldatavas redaktsioonis (*DV* nr 52, 9.6.2020) (edaspidi „ZUSEFSU“) on artikli 70 lõike 1 punktis 9 sätestatud, et „[Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondidest] antava rahalise toetuse võib täielikult või osaliselt tühistada finantskorrektsiooniga, kui toetusesaaja on oma tegevuse või tegevusetusega pannud toime 4. peatükis sätestatud eduka pakkuja valimise eeskirjade rikkumise, mis tekitab või võib tekitada kahju [Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide] vahenditele“. ZUSEFSU artikli 70 lõikes 2 on sätestatud, et „[e]eskirjade eiramised, mille suhtes kohaldatakse finantskorrektsioone lõike 1 punkti 9 alusel, on loetletud ministrite nõukogu õigustloovas aktis“.

9 Määruse, millega kehtestatakse eeskirjade eiramised, mille suhtes kohaldatakse finantskorrektsioone, samuti finantskorrektsioonide kindlaksmääramiseks kasutatavad protsendimäärad vastavalt Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondidest eraldatavate vahendite haldamise seadusele (Naredba za posochvane na nerednosti, predstavlyavashti osnovania za izvarshvane na finansovi korektsii, i protsentnite pokazateli za opredelyane razmera na finansovite korektsii po reda na Zakona za upravlenie na sredstvata ot Evropeyskite strukturni i investitsionni fondove; *DV* nr 27, 31.3.2017), põhikohtuasjas kohaldatavas redaktsioonis (edaspidi „määrus“) on artikli 1 punktis 1 ette nähtud „eeskirjade eiramine, mis seisneb [ZUSEFSU] 4. peatükis sätestatud lepinguosalise valimise eeskirjade rikkumises, mille on toime pannud toetusesaaja oma tegevuse või tegevusetusega ning mis tekitab või võib tekitada kahju Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide vahenditele […] ning millele kohaldatakse finantskorrektsiooni [ZUSEFSU] artikli 70 lõike 1 punkti 9 alusel“.

10 Määruse artikli 2 lõigete 1 ja 2 kohaselt on artikli 1 punktis 1 nimetatud eeskirjade eiramised ja nende suhtes kohaldatavad finantskorrektsiooni määrad sätestatud määruse lisas nr 1, sealhulgas need, mis on toime pandud enne riigihangete seaduse jõustumist.

### **Põhikohtuasi ja eelotsuse küsimused**

11 Korraldusasutusega sõlmitud lepingu alusel sai Svishtovi omavalitsusüksus rakenduskava „Majanduskasv piirkondades“ 2014–2020 raames ühe projekti jaoks toetust, mida osaliselt rahastas Euroopa Regionaalarengu Fond (ERF).

12 Projekti rakendamiseks kuulutas Svishtovi omavalitsusüksus, kes tegutses avaliku sektori hankijana riigisisese riigihangete seaduse alusel, välja avatud hankemenetluse, mis oli jagatud kaheks osaks. Selle menetluse tulemusel sõlmiti kaks lepingut kahe ettevõtjaga, kes kumbki tunnistati edukaks ühe osa suhtes.

13 Saadud teate põhjal korraldatud kontrolli käigus tuvastas korraldusasutus eeskirjade eiramise kõnealuses menetluses. Seetõttu kohaldas korraldusasutus 18. veebruari 2022. aasta otsusega omavalitsusüksuse suhtes finantskorrektsiooni, mis moodustas 10% antud toetuse summast.

14 Administrativen sad Veliko Tarnovo (Veliko Tarnovo halduskohus, Bulgaaria), kes lahendas Svishtovi omavalitsusüksuse esitatud kaebust, tühistas 28. aprilli 2022. aasta kohtuotsusega selle otsuse põhjendusel, et ühtegi riigisisese riigihangete seaduse sätet ei olnud rikutud ja seetõttu ei olnud ehitustööde riigihankemenetluses tegemist eeskirjade eiramisega.

15 Korraldusasutus esitas selle kohtuotsuse peale kassatsioonkaebuse Varhoven administrativen sadile (Bulgaaria kõrgeim halduskohus), kes jättis selle kohtuotsuse muutmata ja leidis, et vaidlusalused asjaolud kujutavad endast muud laadi eeskirjade eiramist, mis tuleneb määruse lisa nr 1 sätete eiramisest ja mille suhtes oli ette nähtud teistsugune finantskorrektsiooni määr.

16 Uue teate põhjal viis korraldusasutus läbi uue projektijuhtimise kontrolli, mille tulemusel tuvastas ta riigihanke-eeskirjade rikkumisest tuleneva eeskirjade eiramise. Ta kohaldas 14. novembri 2022. aasta otsusega Svishtovi omavalitsusüksuse suhtes finantskorrektsiooni, mis moodustas 5% ettevõtjatega sõlmitud kahe lepingu rahastamiskõlblikest kuludest.

17 Omavalitsusüksus esitas selle otsuse peale kaebuse Administrativen sad Veliko Tarnovole (Veliko Tarnovo halduskohus), kes on eelotsusetaotluse esitanud kohus.

18 Eelotsusetaotluse esitanud kohus toob esile, et korraldusasutus tuvastas eeskirjade eiramise määruse lisa nr 1 tähenduses, ilma et ta oleks kontrollinud, kas liidu eelarvel tekkis või võis tekkida kahju, ja võtmata arvesse rikkumise raskusastet, ning kohaldas vastavat finantskorrektsiooni määra, mis on ette nähtud selles lisas.

19 Eelotsusetaotluse esitanud kohus täheldab, et kuigi ZUSEFSU artikli 70 lõike 1 punkt 9 on eeskirjade eiramise mõiste osas kooskõlas määruse nr 1303/2013 artikli 2 punktiga 36, siis ZUSEFSU artikli 70 lõikega 2 ja määruse artikliga 2 on seevastu kehtestatud „praktiliselt ümberlükkamatu eeldus, mille kohaselt liikmesriigi seaduse (sealhulgas [määruses] loetletud riigihanke-eeskirjade) rikkumisi peetakse *a priori* eeskirjade eiramiseks [määruse artikli 2 punkti 36 tähenduses], mis sisaldab ka eeldust, et rikkumiste toimepanemisega kaasneb tegelik või tõenäoline kahju, ning eeldust, et rikkumise ja kahju või kahju tekkimise ohu vahel on põhjuslik seos“.

20 Kuna eelotsusetaotluse esitanud kohtu sõnul kohustavad kohaldatavad riigisisesed õigusnormid korraldusasutust määrama tasumisele kuuluva finantskorrektsiooni summa kindlaks üksnes eespool nimetatud lisas ette nähtud ühtse määra alusel, tekkis eelotsusetaotluse esitanud kohtul küsimus, kas sellised õigusnormid tagavad täielikult proportsionaalsuse põhimõtte kohaldamise, nagu see tuleneb määruse nr 1303/2013 artikli 143 lõikest 2.

21 Neil asjaoludel otsustas Administrativen sad Veliko Tarnovo (Veliko Tarnovo halduskohus) menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmised eelotsuse küsimused:

„1. Kas määruse [nr 1303/2013] artikli 2 punkti 36 ja artikli 143 lõike 2 loogilist ja teleoloogilist tõlgendust silmas pidades on [liidu õigusega] kooskõlas selline riigisisene õigusnorm nagu ZUSEFSU artikli 70 lõige 2 koostoimes määruse […] artikli 2 lõigetega 1 ja 2, milles lähtutakse sellest, et kui on rikutud õigustloova aktiga kindlaks määratud loetellu kantud riigihanke-eeskirju, siis on alati tegemist eeskirjade eiramisega?

2. Kas selline riigisisene õigusnorm nagu ZUSEFSU artikli 70 lõige 2 koostoimes määruse […] artikli 2 lõigetega 1 ja 2 vastab määruse [nr 1303/2013] artikli 143 lõike 2 [kolmandas] lauses nimetatud proportsionaalsuse põhimõttele, kui võtta arvesse vajadust individualiseerida iga konkreetne ja spetsiifiline kehtivate riigihanke-eeskirjade rikkumine?“

**Eelotsuse küsimuste analüüs**

22 Nende kahe küsimusega, mida tuleb analüüsida koos, soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt selgitust, kas määruse nr 1303/2013 artikli 143 lõiget 2 tuleb tõlgendada nii, et sellega on vastuolus riigisisesed õigusnormid, mille kohaselt igasugune riigihanke-eeskirjade rikkumine on „eeskirjade eiramine“ selle määruse artikli 2 punkti 36 tähenduses, mis toob automaatselt kaasa finantskorrektsiooni kohaldamise, mille suurus määratakse kindlaks eelnevalt kehtestatud ühtsete korrektsioonimäärade skaala alusel.

23 Esiteks on mõiste „eeskirjade eiramine“ määruse nr 1303/2013 artikli 2 punktis 36 määratletud kui liidu õiguse või selle kohaldamisega seotud liikmesriigi õiguse rikkumine, mis tuleneb ettevõtja tegevusest või tegevusetusest, mis on mõjutanud või oleks võinud kahjustavalt mõjutada liidu eelarvet põhjendamata kuluartikli liidu eelarvest debiteerimise tõttu. Sellise eeskirjade eiramise esinemine eeldab seega, et on täidetud kolm tingimust, nimelt on rikutud kohaldatavat õigust, rikkumine tuleneb majandustegevuses osaleja tegevusest või tegevusetusest ning liidu eelarvele on tekkinud või võib tekkida kahju (vt analoogia alusel 1. oktoobri 2020. aasta kohtuotsus Elme Messer Metalurgs, C-743/18, EU:C:2020:767, punktid 50 ja 51, ning 8. juuni 2023. aasta kohtuotsus ANAS, C-545/21, EU:C:2023:451, punktid 27 ja 29).

24 Esimese tingimusega ei ole silmas peetud mitte ainult liidu õigusnormide kui selliste rikkumist, vaid ka selliste riigisiseste õigusnormide rikkumist, mida kohaldatakse liidu struktuurifondidest toetatavate tegevuste suhtes ja mis aitavad seega kaasa nendest fondidest rahastatavate projektide haldamist käsitleva liidu õiguse rakendamise tagamisele (1. oktoobri 2020. aasta kohtuotsus Elme Messer Metalurgs, C-743/18, EU:C:2020:767, punkt 52, ja 8. juuni 2023. aasta kohtuotsus ANAS, C-545/21, EU:C:2023:451, punkt 30).

25 Mis puudutab teist tingimust, nimelt seda, et eeskirjade eiramine peab tulenema ettevõtja tegevusest või tegevusetusest, siis määruse nr 1303/2013 artikli 2 punktis 37 on „ettevõtja“ määratletud kui füüsiline või juriidiline isik või muu üksus, mis osaleb fondidest saadava toetuse rakendamises, välja arvatud riigivõimu teostav liikmesriik.

26 Kolmas tingimus nõuab, et kohaldatava õiguse rikkumine ettevõtja poolt „on mõjutanud või oleks võinud kahjustavalt mõjutada“ liidu üldeelarvet. Juba selle määruse artikli 2 punkti 36 sõnastusest endast – eelkõige väljendist „oleks võinud mõjutada“ – tuleneb, et kuigi „eeskirjade eiramine“ selle sätte tähenduses ei nõua liidu eelarvele avaldatava konkreetse finantsmõju tõendamist, on kohaldatavate eeskirjade rikkumise korral tegemist „eeskirjade eiramisega“, kui ei saa välistada võimalust, et see rikkumine mõjutab asjaomase fondi eelarvet (6. detsembri 2017. aasta kohtuotsus Compania Națională de Administrare a Infrastructurii Rutiere, C-408/16, EU:C:2017:940, punktid 60 ja 61, ning 8. juuni 2023. aasta kohtuotsus ANAS, C-545/21, EU:C:2023:451, punkt 38).

27 Eeltoodust tuleneb, et „eeskirjade eiramiseks“ määruse nr 1303/2013 artikli 2 punkti 36 tähenduses saab kvalifitseerida üksnes rikkumise, mis „on mõjutanud või oleks võinud kahjustavalt mõjutada“ liidu eelarvet. Järelikult on selle sättega vastuolus, kui liidu struktuurifondidest toetatavatele toimingutele kohaldatava liidu õiguse või riigisisese õiguse mis tahes rikkumist käsitatakse rikkumisena, mis on liidu eelarvet automaatselt mõjutanud või mis oleks võinud liidu eelarvet alati kahjustavalt mõjutada, sõltumata rikkumise mõjust liidu eelarvele.

28 Teiseks, mis puudutab finantskorrektsiooni summa kindlaksmääramist, siis tuleneb määruse nr 1303/2013 artikli 143 lõigetest 1 ja 2, et esmajoones on liikmesriikide ülesanne uurida üksikuid ja süstemaatilisi eeskirjade eiramisi ning teha tegevuses või rakenduskavas avastatud eeskirjade eiramise korral proportsionaalseid finantskorrektsioone. Need korrektsioonid seisnevad rakenduskava avaliku sektori toetuse täielikus või osalises tühistamises, kohaldades kriteeriume, millega võetakse arvesse eeskirjade eiramise olemust, raskusastet ja asjaomasele fondile sellega tekitatud rahalist kahju.

29 Lisaks tuleneb määruse nr 1303/2013 artikli 144 lõigetest 1 ja 2, et kui komisjon jõuab järeldusele, et liikmesriik ei ole täitnud selle määruse artiklist 143 tulenevaid kohustusi, peab ta tegema finantskorrektsioonid ja tühistama rakenduskavale antud liidu toetuse täielikult või osaliselt, tuginedes tuvastatud eeskirjade eiramise üksikjuhtudele ja võttes arvesse seda, kas eeskirjade eiramine on süstemaatiline või mitte. Kui fondidelt sisse nõutud eeskirjade eiramisega seotud kulude summat ei ole võimalik täpselt kvantifitseerida, kohaldab komisjon ühtse määraga või ekstrapoleeritud finantskorrektsioone, järgides proportsionaalsuse põhimõtet ning võttes eelkõige arvesse eeskirjade eiramise olemust ja raskusastet. Selleks võib komisjon kehtestada ühtsete korrektsioonimäärade skaala, mida kohaldatakse liidu õiguse või riigisisese õiguse rikkumistele, mida tuleb kvalifitseerida „eeskirjade eiramiseks“ nimetatud määruse artikli 2 punkti 36 tähenduses.

30 Liikmesriikidel on samuti lubatud kehtestada selline ühtsete korrektsioonimäärade skaala määruse nr 1303/2013 artikli 143 alusel koostoimes määruse põhjendusega 120, et tagada õiguskindlus, „pidades kinni proportsionaalsuse põhimõttest“.

31 Ühtsete korrektsioonimäärade skaala alusel tehtavate finantskorrektsioonide suhtes kohaldatavate kriteeriumide täpsustamiseks võivad liikmesriigid võtta arvesse sellist dokumenti nagu komisjoni 2019. aasta suunised, kuigi need ei ole neile siduvad. Suuniste punktis 1.1 on soovitatud, et liikmesriikide ametiasutused „kohaldaksid käesolevates suunistes sätestatud kriteeriume ja finantskorrektsiooni määrasid, kui nad kõrvaldavad eeskirjade eiramisi, mille on avastanud nende endi talitused“ (vt analoogia alusel 8. juuni 2023. aasta kohtuotsus ANAS, C-545/21, EU:C:2023:451, punkt 45).

32 Suuniste punktist 1.4 nähtub aga, et kui finantsmõju asjaomasele turule ei ole võimalik täpselt kvantifitseerida, peab määruse nr 1303/2013 artikli 144 lõikes 1 ette nähtud ühtse määraga finantskorrektsiooni 5%, 10%, 25% või 100% kohaldamisel siiski arvesse võtma tuvastatud eeskirjade eiramise olemust ja raskusastet ning fondile sellega tekitatud rahalist kahju, mistõttu on sellise määra kohaldamine proportsionaalsuse põhimõttega kooskõlas (vt analoogia alusel 8. juuni 2023. aasta kohtuotsus ANAS, C-545/21, EU:C:2023:451, punkt 46).

33 Peale selle, kuigi komisjonil ja liikmesriikidel on lubatud tugineda ühtsete korrektsioonimäärade skaalale, on siiski tõsi, et kohaldatava korrektsiooni lõpliku summa kindlaksmääramiseks on tingimata vaja teha individuaalne ja üksikasjalik analüüs, millega võetakse arvesse kõiki erisusi, mille poolest tuvastatud eeskirjade eiramine skaala koostamisel arvesse võetud teguritest erineb ja mille tõttu võib olla põhjendatud suurema või vastupidi, vähendatud korrektsiooni kohaldamine (vt selle kohta 14. juuli 2016. aasta kohtuotsus Wrocław – Miasto na prawach powiatu, C-406/14, EU:C:2016:562, punktid 48 ja 49).

34 Eeltoodust tuleneb, et põhimõtteliselt ei tohi finantskorrektsiooni summat automaatselt kindlaks määrata, tuginedes ainuüksi eelnevalt kehtestatud ühtsete korrektsioonimäärade skaalale.

35 Kolmandaks, kuna eelotsusetaotluse esitanud kohus leiab, et põhikohtuasjas arutusel olevate riigisiseste õigusnormide kohaldamine tähendab praktikas seisukohta, mille kohaselt igasugune riigihanke-eeskirjade rikkumine on „eeskirjade eiramine“ määruse nr 1303/2013 artikli 2 punkti 36 tähenduses, mille eest tuleb karistada eelnevalt kehtestatud ühtse määraga korrektsiooni automaatse kohaldamisega, siis tuleb märkida, et riigisisese õiguse liidu õigusega kooskõlalise tõlgendamise põhimõte kohustab liikmesriigi kohtuid võtma arvesse riigisisest õigust tervikuna ja kohaldama selles tunnustatud tõlgendusmeetodeid, et tagada liidu õiguse täieulatuslik toime ja saavutada liidu õiguse eesmärgiga kooskõlas olev tulemus (vt selle kohta 24. jaanuari 2012. aasta kohtuotsus Dominguez, C-282/10, EU:C:2012:33, punkt 27, ja 11. novembri 2015. aasta kohtuotsus Klausner Holz Niedersachsen, C-505/14, EU:C:2015:742, punkt 34).

36 Liikmesriigi kohus ei saa põhjendatult asuda seisukohale, et tal ei ole võimalik tõlgendada riigisisese õiguse sätet kooskõlas liidu õigusega ainuüksi seetõttu, et seda sätet on järjepidevalt tõlgendatud viisil, mis ei ole liidu õigusega kooskõlas, või mida liikmesriigi pädevad asutused selliselt kohaldavad (vt selle kohta 19. aprilli 2016. aasta kohtuotsus DI, C-441/14, EU:C:2016:278, punkt 34, ja 4. märtsi 2020. aasta kohtuotsus Telecom Italia, C-34/19, EU:C:2020:148, punkt 61).

37 Kooskõlalise tõlgendamise kohustust piiravad siiski õiguse üldpõhimõtted, sealhulgas õiguskindluse põhimõte, ning see ei saa anda alust riigisisese õiguse *contra legem* tõlgendamisele (vt eelkõige 14. jaanuari 2014. aasta kohtuotsus Association de médiation sociale, C-176/12, EU:C:2014:2, punkt 39, ja 21. jaanuari 2021. aasta kohtuotsus Whiteland Import Export, C-308/19, EU:C:2021:47, punkt 62).

38 Seega tuleb eelotsusetaotluse esitanud kohtul ühelt poolt kontrollida, kas põhikohtuasjas vaidlusaluseid riigisiseseid õigusnorme saab tõlgendada nii, et üksnes selliseid liidu õiguse või riigisisese õiguse rikkumisi, mis tekitavad või võivad tekitada kahju liidu eelarvele, saab kvalifitseerida „eeskirjade eiramiseks“ määruse nr 1303/2013 artikli 2 punkti 36 tähenduses. Teiselt poolt tuleb tal kindlaks teha, kas need õigusnormid võimaldavad arvesse võtta eelkõige eeskirjade eiramise olemust ja raskusastet ning kohaldada „proportsionaalset korrektsiooni“ selle määruse artikli 143 lõike 2 tähenduses.

39 Juhul kui selline kooskõlaline tõlgendamine osutub võimatuks, tuleb veel silmas pidada, et igal liikmesriigi kohtul, kelle poole on tema pädevuse piires pöördutud, on kohustus jätta vastavalt ELL artikli 4 lõikes 3 sätestatud koostööpõhimõttele kohaldamata mis tahes riigisisene õigusnorm, mis on vastuolus vahetult kohaldatava liidu õigusega, näiteks määruse sätetega, ja kaitsta seeläbi õigusi, mis on määrusega isikutele antud (vt selle kohta 8. septembri 2010. aasta kohtuotsus Winner Wetten, C-409/06, EU:C:2010:503, punkt 55, ja 21. jaanuari 2021. aasta kohtuotsus Whiteland Import Export, C-308/19, EU:C:2021:47, punktid 31 ja 63).

40 Eeltoodud kaalutlusi arvestades tuleb esitatud küsimustele vastata, et määruse nr 1303/2013 artikli 143 lõiget 2 tuleb tõlgendada nii, et sellega on vastuolus riigisisesed õigusnormid, mille kohaselt igasugune riigihanke-eeskirjade rikkumine on „eeskirjade eiramine“ selle määruse artikli 2 punkti 36 tähenduses, mis toob automaatselt kaasa finantskorrektsiooni kohaldamise, mille suurus määratakse kindlaks eelnevalt kehtestatud ühtsete korrektsioonimäärade skaala alusel.

## Kohtukulud

41 Kuna põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus pooleli oleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse liikmesriigi kohus. Euroopa Kohtule seisukohtade esitamisega seotud kulusid, välja arvatud poolte kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (kaheksas koda) otsustab:

**Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. detsembri 2013. aasta määruse (EL) nr 1303/2013, millega kehtestatakse ühissätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi, Euroopa Maaelu Arengu Euroopa Põllumajandusfondi ning Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta, nähakse ette üldsätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi ja Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1083/2006, artikli 143 lõiget 2**

**tuleb tõlgendada nii, et**

**sellega on vastuolus riigisisesed õigusnormid, mille kohaselt igasugune riigihanke-eeskirjade rikkumine on „eeskirjade eiramine“ selle määruse artikli 2 punkti 36 tähenduses, mis toob automaatselt kaasa finantskorrektsiooni kohaldamise, mille suurus määratakse kindlaks eelnevalt kehtestatud ühtsete korrektsioonimäärade skaala alusel.**

Allkirjad